

VOIMALAITOSYKSIKÖN KÄYTTÖVALMIUDEN YLLÄPITO, KÄYTTÖÄ JA SILLÄ TUOTETUN SÄHKÖN KÄSITTELYÄ KOSKEVA SÄÄNNÖSTÖ

1 VOIMALAITOSYKSIKÖN KÄYTTÖVALMIUDEN YLLÄPITO

Tuottaja ylläpitää voimalaitosyksikön teknisen toimivuuden seuraavien käyttövalmiusaikojen edellyttämällä tasolla:

- talvijaksolla 1.12. - 28.2. käynnistysaika on enintään 12 tuntia
- muuna aikana 1.3. - 30.11. käynnistysaika on enintään yksi (1) kuukausi.

Olosuhteiden niin vaatiessa Fingrid voi sopia riittävän ajoissa, kuitenkin vähintään viikko etukäteen, yhdessä Tuottajan kanssa 12 tunnin käynnistysvalmiusjakson päättymisen siirtämisestä myöhäisemmäksi. Sopimuspuolet voivat sopia vastaavasti myös talvijakson alkamisajankohdan aikaistamisesta.

Tuottaja sopii voimalaitosyksikön 12 tunnin käynnistysvalmiuteen vaikuttavien korjausten toteutusajankohdista Fingridin kanssa.

Tuottaja huolehtii siitä, että voimalaitosyksiköllä on voimassa olevat sähkönsiirtoon liittyvät sopimukset.

Tehoreservijärjestelyn kustannuksiin ei sisällytetä voimalaitosyksikön varsinaisia vuosihuoltoja eikä voimalaitostekniikkaan liittyviä suuria investointeja.

1.1 Käyttöhenkilökunta

Tuottaja huolehtii siitä, että sillä on käytettävissään jatkuvasti riittävä käyttöhenkilökunta voimalaitosyksikön ollessa 12 tunnin käynnistysvalmiudessa. Tuottaja varmistaa, että käyttöhenkilökunnan osaaminen on riittävä.

Kun käyttöönottovalmius on yksi kuukausi, Tuottaja pitää voimalaitosyksiköllä työskentelevän henkilöstön määrän minimissään.

1.2 Polttoainehuolto

Voimalaitosyksiköllä tulee olla käytettävissä polttoainetta talvijaksoa varten vähintään 200 h täyden tehon tuotantoa varten. Tuottaja sopii Fingridin kanssa, kuinka polttoainevarasto täydennetään mahdollisen pidemmän tuotantojakson yhteydessä.

1.3 Päästöoikeudet

Voimalaitosyksiköllä tulee olla voimassa oleva päästölupa.

Tuottaja vastaa siitä, että voimalaitosyksiköllä on vuosittaisten päästöjen raportointiin ja oikeuksien mitätöintiin liittyvän aikataulun mukaisesti käytettävissään tarvittavat, lain mukaiset päästöoikeudet toteutunutta ajomäärää vastaavasti.

1.4 Ympäristöluvut

Voimalaitosyksiköllä tulee olla sopimuskauden ajan kutakin 200 h täyden tehon tuotantajaksoa varten kaikki tarvittavat, voimassa olevat ympäristöluvut.

1.5 Koekäytöt

Voimalaitosyksiköllä tulee tehdä onnistunut koekäyttö vuosittain erikseen Fingridin kanssa sovittuna ajankohtana, ennen kuin siirrytään 12 tunnin käynnistysvalmiuteen. Koekäytöllä varmistetaan laitoksen tekninen toimivuus ja käyttöhenkilöstön osaaminen. Tuottaja vastaa koekäytön toteutuksesta ja kustannuksista.

2 VOIMALAITOSYKSIKÖN KÄYTTÖ JÄRJESTELMÄN TARPEISIIN

2.1 Yleiset säännöt

Suomen ja Ruotsin kantaverkkoyhtiöt soveltavat tehoreservin käyttöön yhteneviä periaatteita kapasiteetin optimaalisen käytön varmistamiseksi pohjoismaisessa sähköjärjestelmässä sekä järjestelyn markkinavaikutusten minimoimiseksi.

Fingrid ei osallistu suoranaisesti sopimuksen piirissä olevalla kapasiteetilla tuotetun sähkön myyntiin, vaan siitä vastaa Tuottaja. Voimalaitosyksikkö käynnistetään joko Elspot-markkinoiden kautta tai Fingridin pyynnöstä. Tuottaja ilmoittaa Fingridille voimalaitosyksikön tuotannon alkamis- ja päättymisajat välittömästi niiden tapahduttua.

Tuottaja hyväksyy, että Nord Pool Spot AS:llä on oikeus toteuttaa Tuottajan tekemien sähkönmyyntitarjouksien seuranta ja raportoida niistä jälkikäteen Fingridille.

2.2 Tehoreservikapasiteetti Elspot-markkinoilla

2.2.1 Tarjousten jättäminen ja käsittely

Tuottaja tarjoaa Elspot-markkinoille kulloinkin käytettävissä olevan kokonaiskapasiteetin kullekin tunnille käynnistysaika huomioiden.

Elspot-kaupankäyntijärjestelmässä Suomen tehoreservikapasiteetista muodostetaan yksi määrään perustuva tehoreservitarjous Suomen tarjousalueelle. Vastavasti Ruotsin tehoreservikapasiteetista muodostetaan yksi määrään perustuva tehoreservitarjous Ruotsin tarjousalueelle. Tehoreservitarjouksille ei aseteta hintaa.

Tehoreservitarjous huomioidaan Elspot-laskennassa, mikäli kysynnän ja tarjonnan tasapainoa ei saavuteta käytettävissä olevilla markkinaehtoisilla tarjouksilla Suomen ja/tai Ruotsin tarjousalueella.

Sekä Suomen että Ruotsin tehoreservikapasiteettia aktivoidaan maiden kesken tarjottujen tehoreservikapasiteettien suhteessa käytettävissä olevan siirtokapasiteetin puitteissa tämän säännösten liitteen mukaisesti.

2.2.2 Tarjouksen hinnoittelu

Tarjouksen aktivoituessa Nord Pool Spot AS asettaa tehoreservikapasiteetille hinnan Elspot-markkinoiden viimeisen kaupallisen tuntitarjouksen perusteella seuraavasti:

- Mikäli viimeisen kaupallisen tuntitarjouksen hinta on alle 1999,9 €/MWh, tehoreservin tarjoushinta on viimeisen kaupallisen tuntitarjouksen hinta lisätynä laskentateknisellä komponentilla 0,1 €/MWh. Tehoreservin tarjoushinta ei voi olla alempi kuin kalleimman voimalaitosyksikön muuttuvat tuotantokustannukset.
- Muissa tapauksissa tehoreservin tarjoushinta on 1999,9 €/MWh.

Suomessa muuttuvina tuotantokustannuksina käytetään raskasta polttoöljyä polttoaineenaan käyttävän lauhdutusvoimalaitosten muuttuvia kustannuksia €/MWh, joihin on lisätty tuotantoon tarvittavien päästöoikeuksien arvo €/MWh sekä käynnistyskustannukset. Polttoainehintana käytetään viimeisintä käytettävissä olevaa Öljy- ja Kaasualan Keskusliiton julkaisemaa raskaan polttoöljyn kuukausikeskihintaa. Tuottaja toimittaa tämän hintatiedon voimalaitosyksiköittäin Fingridille vähintään kuukausittain, joka toimittaa kalleimman hintatiedon edelleen Nord Pool Spot AS:lle.

2.2.3 Tehoreservikapasiteetin aktivointi

Kun tehoreservitarjous aktivoituu, NPS ilmoittaa tarjouksen antaneelle Tuottajalle aktivoituneen tehoreservimäärän.

Tuottaja ilmoittaa Fingridille käynnistettävät voimalaitosyksiköt ja niihin liittyvät ajosuunnitelmat teknisine reunaehtoineen (esim. voimalaitosyksiköiden minimitehot).

Suomen ja Ruotsin kantaverkkoyhtiöt tarkistavat Tuottajan ilmoittamien ajosuunnitelmien teknisen toteutettavuuden. Tarkastelussa huomioidaan maiden sisäiset siirtorajoitukset, mahdolliset muutokset maiden välisessä siirtokapasiteetissa, tehoreservikapasiteetin minimitehot ja käynnistysajat sekä muut tekniset reunaehdot.

Mikäli edellä todettujen reunaehtojen perusteella ajojärjestystä on muutettava, niin Suomen ja Ruotsin kantaverkkoyhtiöt sekä Suomen kantaverkkoyhtiö ja Tuottaja sopivat tarvittavista muutoksista. Nämä muutokset toteutetaan tehokaupoin osapuolten välillä.

Tarjouksen aktivoituessa Suomessa Fingrid ja Tuottaja sopivat käynnistykseen ja pysäytykseen liittyvistä yksityiskohdista. Tarjouksen aktivoituessa ja voimalaitosyksikön käynnistyessä vain yhdeksi tunniksi, Tuottaja ja Fingrid voivat myös sopia tehokaupan käynnistymisen varmistamiseksi jo aktivointia edeltävälle tunnille.

Fingridin ja Tuottajan välinen tehokauppa toteutetaan muuttuvilla tuotantokustannuksilla kohdan 2.2.2 mukaisesti.

2.3 Kapasiteetti säätösähkömarkkinoilla

2.3.1 Tarjousten jättäminen ja käsittely

Kun voimalaitosyksikkö käy vajaalla teholla, Tuottajan tulee jättää säätösähkömarkkinoille voimalaitoskohtainen ylössääötötarjous käytettävissä olevasta kapasiteetista ottaen huomioon voimalaitoskohtainen tehonnostokyky. Tarjouksen hintana käytetään voimalaitoksen muuttuvia tuotantokustannuksia kohdan 2.2.2 mukaisesti.

Tarjouksista aktivoidaan tarvittava määrä sen jälkeen, kun kaikki markkinaehtoiset sääötötarjoukset on aktivoitu.

2.3.2 Hinnan määräytyminen

Aktivoidun säätötarjouksen hinnaksi asetetaan kalleimman säätösähkömarkkinoilla aktivoidun tarjouksen hinta, kuitenkin vähintään vastaavan tunnin Elspot-hinta.

2.4 Kapasiteetin käynnistys ja pysäytys Fingridin pyynnöstä

Mikäli Elspot-markkinoille jätetyt tarjoukset eivät toteudu ja seuraavan vuorokauden tai lähituntien tuotantosuunnitelmat ja kuormitusennuste osoittavat voimalaitosyksikön tuotannon järjestelmän kannalta tarpeelliseksi, Fingrid pyytää Tuottajaa käynnistämään laitoksen 12 tunnin käynnistymisajan puitteissa.

Tuottajalla on velvollisuus käynnistää sopimuksen piirissä oleva voimalaitosyksikkö aina, kun Fingrid sitä pyytää.

Kun laitos alkaa tuottaa sähköä, Tuottaja tarjoaa sen kohdan 2.3 mukaisesti säätösähkömarkkinoille. Mikäli kapasiteetti ei aktivoidu säätösähkömarkkinoilla, Tuottaja tekee tehokaupan Fingridin kanssa muuttuvilla tuotantokustannuksilla kohdan 2.2.2 mukaisesti.

Fingrid ilmoittaa Tuottajalle vähintään tuntia aikaisemmin voimalaitosyksikön pysäyttämistä, kun sitä ei enää tarvita järjestelmän tarpeisiin.

3 VOIMALAITOSYKSIKÖN KÄYTTÖ TUOTTAJAN OMAAN TARPEESEEN

Mikäli Tuottaja haluaa käyttää voimalaitosyksikköä omaan tarpeeseen tai säännösten kohdassa 2 mainittujen tarjousten ulkopuolisiin myynteihin, sen tulee sopia siitä etukäteen Fingridin kanssa. Luvan saatuaan Tuottaja vastaa kaikista käynnistykseen, käyttöön ja uudelleen säilöntään liittyvistä kustannuksista.

Tuottajan omaan lukuun tapahtuva sähköntuotanto ei kuulu julkisen palvelun velvoitteen piiriin, joten sellaista voi tapahtua vain poikkeustapauksissa kuten Tuottajan käytössä olevien muiden voimalaitoksien vakavissa vauriotapauksissa. Tällainen voimalaitosyksikön käyttö ei saa heikentää julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä. Nämä poikkeustapaukset voivat tulla kyseeseen vain 1.3. - 30.11. välisenä aikana. Kun Tuottaja käyttää kyseisissä vauriotapauksissa voimalaitosyksikköä, Tuottaja hyvittää Fingridille käyttöajankohtaa vastaavan ylläpitokorvauksen yhden kuukauden ajalta.

Jos Tuottaja käyttää voimalaitosyksikköä poikkeuksellisesti kaudella 1.3. - 30.11. säännösten kohdassa 2 mainittujen tarjousten ulkopuolisiin myynteihin, laskennallinen sähkön myyntituotto jaetaan tasan Fingridin ja Tuottajan kesken. Tuotto lasketaan Suomen alueen Elspot-hinnan ja yksikön muuttuvien kustannuksien ml. päästöoikeuksien vaikutus erotuksena ilman käynnistyskustannuksia. Polttoainehintana käytetään viimeisintä käytettävissä olevaa Öljy- ja Kaasualan Keskusliiton julkaisema raskaan polttoöljyn kuukausikeskihintaa. Päästöoikeuksien vaikutus lasketaan Nord Poolissa noteeratun kulumassa olevan vuoden joulukuun futuurituotteen kunkin päivän päätöshinnan mukaisesti. Mikäli voimalaitosyksikön tuotantokustannukset ylittävät laskennallisen myyntituoton, Tuottaja vastaa yksin kustannuksista. Tuotettu sähkömäärä ilmenee Tuottajan Fingridille toimittamasta alla olevan kohdan 4 mukaisesta erillisestä selvityksestä. Lisäksi Tuottaja hyvittää Fingridille ko. ajankohdan ylläpitokorvauksen yhden kuukauden ajalta.

4 TUOTETUN SÄHKÖN KÄSITTELY TASESELVITYKSESSÄ

Voimalaitosyksikön tuotanto ja kaikki siihen liittyvät toteutuneet myynnit käsitellään voimassa olevien taseselvityssääntöjen mukaisesti.

Lisäksi voimalaitosyksiköllä tuotettu sähkö, säännöstön kohdan 2 mukaisiin tarjouksiin liittyvät toteutuneet myynnit, Fingridin kanssa tehdyt tehokaupat ja tuotetun sähkön käyttö Tuottajan tarpeisiin käsitellään erillisessä selvityksessä. Tuottaja raportoi Fingridille erillisen selvitysraportin kuukausittain kaikilta niiltä jaksoilta, jolloin voimalaitosyksiköllä on ollut tuotantoa.

Erillisessä selvityksessä lasketaan jatkuvasti tuotannon ja myyntien epätasapainosta syntyvä poikkeama, jonka peittämiseksi tarvittavasta tasesähkön ostosta ja myynnistä vastaa Tuottaja.

5 SÄHKÖN MYYNTITUOTTOJEN KÄSITTELY

Sähköntuotannon myyntituotot jäävät 4 000 €/MW kertymään asti Tuottajalle kattamaan mm. tuotannon epätarkkuudesta aiheutuneita tasesähkökustannuksia ja voimalaitoksen kiinteitä kustannuksia. Kertymä lasketaan erikseen kultakin 3 kk pituiselta 12 tunnin käyttövalmiusjaksolta.

Kertymää laskettaessa sähkön myyntituotto muodostuu talvijakson aikana toteutuneista, kohdan 2 mukaisiin tarjouksiin perustuvista myynneistä Elspot-, ja säätösähkömarkkinoille. Myyntituotto lasketaan vastaavien Suomen alueen hintojen ja voimalaitosyksikön muuttuvien kustannusten ml. päästöoikeuksien vaikutus erotuksena huomioon ottaen laitoksen käynnistyskustannukset. Polttoainehintana käytetään viimeisintä käytettävissä olevaa Öljy- ja Kaasualan Keskusliiton julkaisemaa raskaan polttoöljyn kuukausikeskihintaa. Päästöoikeuksien vaikutus lasketaan Nord Poolissa noteeratun kulumassa olevan vuoden joulukuun futuurituotteen kunkin päivän päätöshinnan mukaisesti. Voimalaitosyksikön muuttuvien ja käynnistyskustannusten määräytyminen perustuu yksikön teknisiin tietoihin.

Edellä mainitun kertymän ylittävältä osalta tuotto jaetaan tasan Fingridin ja Tuottajan kesken. Tuottajan saaman käyttövalmiuden ylläpitokorvauksen ja myyntituottojen summa ei saa kuitenkaan ylittää julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä aiheuttavia hyväksyttäviä kustannuksia. Mahdollinen hyväksyttävän rajan ylittävä myyntituotto alentaa Tuottajan saamaa käyttövalmiuden ylläpitokorvausta. Päätöksen tuottajan saamasta hyväksyttävästä kokonaiskorvauksesta ja hyväksyttävän rajan ylittävien tuottojen käsittelystä tekee jälkikäteen Energiamarkkinavirasto.

Fingridin osuutta mahdollisista myyntituotoista tai kohdan 3 mukaisista laskennallisista tuotoista käytetään alentamaan käyttövalmiuden ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia. Fingridin kokonaisosuus tuotoista voi kuitenkin olla enintään yhtä suuri kuin käyttövalmiuden ylläpidon vuotuiset kokonaiskustannukset lisättynä korvauksella tämän sopimuksen mukaisen tehtävän hoitamisesta.

Tuottaja raportoi Fingridille syntyneet myyntituotot kuukausittaisen erillisen selvityksen yhteydessä.

6 TIEDONVAIHTO JA RAPORTOINTI

Sopimuksen piirissä olevan voimalaitosyksikön tuotannosta on oltava reaaliaikamittaus Fingridin voimajärjestelmäkeskuksessa.

Tuottaja raportoi säännöllisesti Fingridille

- käyttövalmiuden ylläpidon toimenpiteet molemmilta käyttövalmiuden ylläpitojaksoilta kahden viikon kuluessa jakson päätyttyä
- erillisen selvityksen tiedot kuukausittain sisältäen toteutuneen sähkönmyynnin, vastaavan tuotannon muuttuvine kustannuksineen ja käynnistyskustannuksineen sekä myyntituottojen kertymän
- kaikista voimalaitosyksikön 12 tunnin käynnistymisvalmiuden estäneistä tapahtumista ja epäonnistuneista käynnistyksistä sekä häiriöistä yksikön käynnistijakson aikana Tuottaja ilmoittaa Fingridille välittömästi ja lähettää raportit viimeistään 2 työpäivää tapahtuman jälkeen
- koekäytöt
- polttoaineraportit aina päättyneiden tuotantojaksojen jälkeen.

7 SÄÄNNÖSTÖN MUUTOKSET JA TARKISTUKSET

Mikäli sopimukseen liittyviä sääntöjä ja ehtoja joudutaan muuttamaan lainsäädännöllisten muutosten tai viranomaisten muiden toimenpiteiden vuoksi, ne tulee vahvistuttaa Energiamarkkinavirastolla ennen niiden voimaan tuloa.

8 YLIVOIMAINEN ESTE

Sopimuspuolilla on oikeus ylivoimaisen esteen (force majeure) sattuessa rajoittaa tämän sopimuksen mukaista lauhdevoimakapasiteetin ylläpitoa ja käyttöä tai keskeyttää se kokonaan.

Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan sellainen tapahtuma, jota sopimuspuolet ei ole voineet estää kohtuullista huolellisuutta noudattaen, ja joka tekee sopimuksen mukaisen suorituksen mahdottomaksi tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai tekee sen taloudellisesti tai muuten kohtuuttomaksi.

Ylivoimaisia esteitä ovat sota, sisäiset levottomuudet, ilkeävalta, sabotaasi, räjähdys, tulipalo, tulva, rajumyrsky tai muu poikkeuksellinen sääolosuhde, yleinen liikenteen keskeytyminen, lakko tai avainryhmän työnseisaus, työnantajajärjestön määräämä työsulku, viranomaisten toimenpide tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen syy. Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan myös sellainen edellä mainituista syistä johtuva voimantuotanto- tai voimansiirtojärjestelmän vaurioituminen, johon Pohjoismaiden voimajärjestelmissä yleisesti sovellettavat sähkön toimitusvarmuusvaatimukset huomioon ottaen ei ole voitu kohtuudella varautua.

Ylivoimaisen esteen ilmaantumisesta samoin kuin sen poistumisesta sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen viivytyksettä.

9 SOPIMUKSEN PURKAMINEN

Mikäli sopimuspuoli rikkoo tahallaan julkisen palvelun velvoitetta tai on julkisen palvelun velvoitetta täyttäessään tarjonnut järjestelmään kuuluvan voimalaitosyksikön tuottamaa sähköä markkinoille sellaisella hinnalla, jonka ilmeisenä tarkoituksena on sähkön markkinahinnan nostaminen kyseisen ajankohdan yleistä hintatasoa selvästi korkeammalle tasolle, Energiamarkkinavirasto tekee päätöksen sopimuksen purkamisesta ja mahdollisesta maksettujen korvausten takaisin perinnästä.

Liite Tehoreservikapasiteetin aktivointi Suomen ja Ruotsin alueilla Elspot-markkinoilla